

A TÖRTÉNELEM

leghírhedtebb

MÉRÉNYLETEI

A kiadás alapja:
Jonathan J. Moore: *Shot, Stabbed and Poisoned*
First published in 2018 by New Burlington Books
The Old Brewery, 6 Blundell Street
London N7 9BH, UK

This book was conceived, designed and produced by Metro Books,
an imprint of Sterling Publishing Co., Inc.
1166 Avenue of the Americas
New York, NY 10036, USA

Tervezte
Lindsey Johns

Fordította
Pál Attila

Szerkesztette
Papp Sándor Zsigmond

ISBN 978-963-544-522-6

Minden jog fenntartva

© Quarto Publishing plc 2018
© Kossuth Kiadó 2021
© Hungarian translation Pál Attila 2021

Felelős kiadó Pappas Georgios,
a Kossuth Kiadó Zrt. elnök-vezérigazgatója
A kiadó az 1795-ben alapított Magyar Könyvkiadók
és Könyvterjesztők Egyesülésének a tagja
Műszaki vezető Papp Miklós
Nyomdai előkészítés Horváth Zsuzsa
Korrektor Széll Szilvia
www.kossuth.hu / kiado@kossuth.hu

A nyomás és a kötés Szingapúrban készült

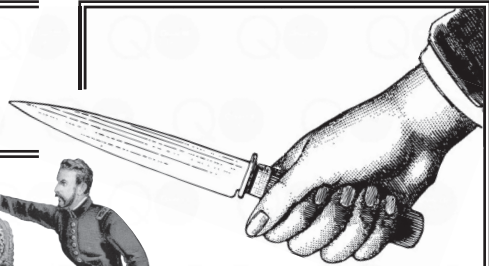
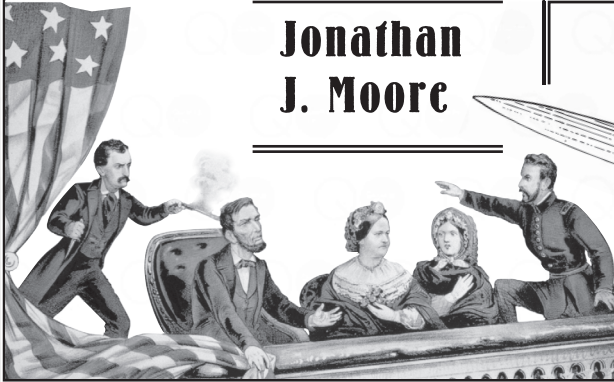
A TÖRTÉNELEM

leghírhedtebb

MÉRÉNYLETEI

Jonathan
J. Moore

TARTALOM

BEVEZETÉS 6

FEJEZET
1

KIRÁLYOK
ÉS URALKODÓK 12

FEJEZET
2

POLITIKAI
VEZETŐK 68

FEJEZET
3

LÁZADÓK ÉS
FORRADALMÁROK 104

FEJEZET
4

RÁSZOLGÁLTAK 136

A HÍRNÉV ÁRA

156

LECSAP

A MAFFIA 172

További olvasmányok 218

Képek jegyzéke 223

ÉPPEN CSAK

MEGÚSZTÁK 192

À MARAT.
DAVID

BEVEZETÉS

HA A VILÁG LEGŐSIBB MESTERSÉGÉNEK A PROSTITÚCIÓT TARTJUK, akkor a sorban az orgyilkosság, a merényletek elkövetése lesz a második. Amint a hatalmi hierarchia alá-fölé rendeltségi viszonyai kialakultak, az előljáróknak, akik az anyagi javak felett rendelkeztek, meg kellett védeniük magukat a trónkövetelőktől, akik maguk akartak dönteni a kincstár vagyonáról.

Az értelmező szótárakban több meghatározása is van a merényleteknek, ám mindegyikben szerepel valakinek az előre kitervelt meggyilkolása; az áldozat rendszerint valamilyen jeles személy, az indíték pedig politikai vagy társadalmi előnyök megszerzésére vezethető vissza. Az ilyen gyilkosságok gyakori jellemzője az árulás és a váratlanul lecsapó erőszak vagy a titokban elkövetett mérgezés. A rokon értelmű szavak között megtaláljuk az emberölést, kivégzést, mészárlást, likvidálást, kiiktatást és a megsemmisítést is.

AZ ELSŐ MERÉNYLETEK

A nyugati világ első feljegyzett merényletét, Agamemnón meggyilkolását Homérosz írta le az *Odüsszeiában*. A mükénéi király épp hazatért a tízéves trójai háborúból. Felesége, Klütaimnésztra meleg fogadtatásban részesítette. Még forróbb üdvözlésben, mint amilyenre a király számított. Egy jó fürdő – amely kiáztatta belőle a hadjárat kegyetlenségét – után asszonya karjába borult. Klütaimnésztra törülközővel körbetekerte az uralkodó testét, ezzel megbénítva a két karját. A királyné szeretője, Aigiszthosz ekkor előlépett, és leszúrta Agamemnónt.

Nagyjából ugyanebben az időszakban, több mint háromezer évvel ezelőtt történt egy másik merénylet is. Ennyire régi história esetében meglepő, de szilárd bizonyítékok maradtak ránk arról, hogy III. Ramszesz fáraót egy késsel tették el láb alól, mégpedig oly módon, hogy fültől fülig átvágták a torkát. Holtteste ma is megvan, és a CT-vizsgálatok felfedték, hogy ez a sérülés okozta a halálát. A merénylet nyomán harminckét

BALRA Charlotte Corday úgy vélte, hogy Marat meggyilkolása véget vet a francia forradalomnak.

FENT III. Ramszesz, a harcos fáraó. A merénylő kése oltotta ki az életét, amely oly vadul sújtott le rá, hogy kis híján lefejezte őt.

ahelyett, hogy királyi vérből származó herceghez illően bebalzamozták volna, csak kezeletlen kecskebőrrel vonták be. Belső szerveit nem távolították el, és egyszerű, fából készült szarkofágba helyezték. A fennmaradt egyiptomi feljegyzések szerint ez azt jelenti, hogy megfojtották, vagy még élve hantolták el. A Ramszesz mellé temetett férfi DNS-e genetikailag közel állt a fáraóéhoz, és a holttest boncolása során kiderült, a nyakizmai eléggé összehúzódtak ahhoz, hogy fojtogatásra lehessen következtetni. Tüdejének CT-vizsgálata kimutatta, hogy a szerv kitágult és megduzzadt, ami a megfojtott áldozatok közös jellemzője. Pentawer tehát megfizetett az apja elleni merényletért.

A nagy fáraó, Ramszesz megölése a különböző korokban elkövetett merényletekkel egyező mintát mutat. Ha egy erőteljes személyiség felemelkedik, az dühöt és irigységet vált ki. A merénylők kis szerencsével vagy hatékony tervezéssel képesek voltak végrehajtani a törvényekre fittyet hányó gyilkosságokat. Ezért szörnyű halállal lakoltak, amikor a bosszú utolérte őket, és lecsapott gyarló mivoltukra.

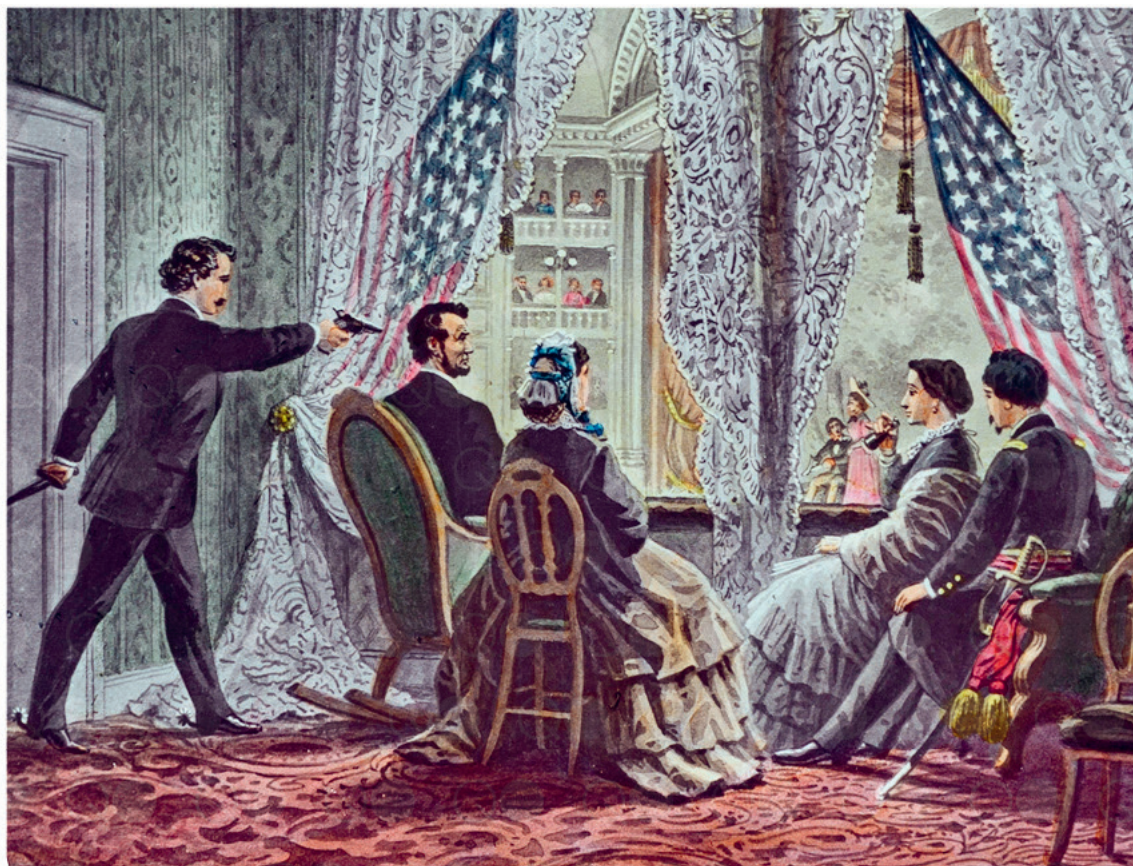
összeesküvőre szabtak ki súlyos büntetéseket – a Ramszesz testén talált sérülések azt jelezték, hogy többen támadtak az uralkodóra. A torokán ijesztő, hét centiméter hosszú sebet ejtettek, amely elég mély volt ahhoz, hogy a sérülés a nyakcsigolyáig hatoljon. Egy levágott lábujj is árulkodott a véres csetepatéről a támadók és az uralkodó testőrei között. Az utolsó szó, amelyet Ramszesz kilehelt az ajkán, mielőtt elvérzett, az volt: „Bosszú!” Azaz torolják meg, ami vele történt.

Az összeesküvéssel megvádolt és elítélt udvaroncok között ott voltak a kincstárnokok, a palota szolgálói, háremhölgyek, a fáraó írno-ka, a „házalöljáró” (Henenu) és az elit líbiai íjászok parancsnoka. Egyeseket kivégeztek, mások maguk vetettek véget életüknek, még a bírósági tárgyalás előtt. A legsanyarúbb sors talán Ramszesz megtévedt fiának, Pentawernek jutott. Az együtt eltemetett apa és fia sírhe-lyét 1881-ben tárták fel, ám utóbbi holttestét

OKOK ÉS CÉLOK

Noha az évszázadok során merényletek ezreit jegyezték fel, ebben a könyvben csak a legérdekesebb, a leghátborzongatóbb és mindent megváltoztató történelmi gyilkosságokat gyűjtöttük össze. A merényleteknek számtalan típusuk és célpontjuk van. Nyilvánvaló módon leginkább királyok és más uralkodók kerültek a célkeresztbe. Az ő haláluk gyakran „belső munka” volt, vagyis az áldozathoz legközelebb álló személyek közül hajtotta végre valaki, akinek a leginkább nyílhatott rá alkalmá – és a legtöbbet nyert a gyilkossággal. Lázadókról és forradalmi szellemiségekről van szó. Leggyakrabban ők voltak a célpontjai azoknak, akik fenn akarták tartani a status quót, és nem megváltoztatni. Aztán akadtak nehéz esetek, akik olyan aljas módon éltek ezen a földön, hogy az már önmagában felhívás volt az elpusztításukra. A becstelen és gonosz diktátorokról van szó, akiknek nyomában csak halál és kín termelt, amerre csak jártak. A hírességek is gyakran váltak célponttá. Ez valószínűleg annak tudható be, hogy

LÉNT John Wilkes Booth véget vet Lincoln elnök életének. A polgárháború már befejeződött, ám Booth minden erejével azon volt, hogy megbosszulja a déliek vereségét.

törekvésük a figyelemfelkeltésre mindig is vonzotta a tébolyult gyilkosokat, akik minden észszerű megfontolás nélkül cselekednek, és akiket hagymázás álmok hajtanak. Talán épp a legnagyobb merénylők tevékenykedtek leginkább a szervezett bűnözés árnyékában. Noha ez a könyv bemutat néhány nevezetes maffia-gyilkosságot, ez csupán a közmondásos jéghegy csúcsa. Gengszterek és bűnszervezetek ezrei tűntek el egyik napról a másikra – örökre. Ahogy rejtély maradt a pórul járt bűnözők sorsa, rendszerint éppúgy nem lehet tudni, hogy mi lett a gyilkosaikkal. Ez alól csak a maffiaszervezetek végrehajtóinak szűk köre a kivétel. Végül szólunk a történelem elhibázott merényleteiről és azokról is, akik ép bőrrel úszták meg a támadásokat.

E tragikus történetek utóélete is nagy hullámokat verhet. Ferenc Ferdinánd, a Habsburg trónörökös halála vezetett szinte mindkét 20. századi világháborúhoz, a kommunizmus térhódításához és talán a nukleáris megsemmisülés rettenetes fenyegetéséhez is. Más merényletek csak egy-egy szűk kört érintettek, ám a következményeik ugyan-csak szörnyűek voltak. Ilyen volt a Reinhard Heydrich elleni merénylet, amelynek nyomán csehek ezreit végezték ki és kínozták meg a fel-dühödött nácik. Jichák Rabin meggyilkolása 1995-ben – amely egy fanatikus cionista számlájára írható – megakasztotta az arab–izraeli béketárgyalásokat, és ennek még ma is viseljük a következményeit.

Némely gyilkos akció csupán kisebb hullámokat ver. A maffialeszámolások – noha kegyetlenül véresek – gyakran csak egyik-másik főnök „korai visszavonulását” vonják maguk után, lehetővé téve, hogy egy ifjabb gengszter vegye át a bűnszövetkezet irányítását.

A könyv további alakjai természetesen maguk a merénylők. Bár tettük révén a halállal kacérkodtak, legtöbbjüket csak a végzetes cselekedetük után fogták el. Sorsuk visszatükrözi a kort, amelyben éltek. A megszállott Mark David Chapman, aki kioltotta John Lennon életét, még ma is börtönben senyved, mivel életfogytiglani szabadságvesztésre ítélték. A korábbi idők merénylőinek általában keservesebb sors jutott osztályrészül. François Ravailacot, IV. Henrik francia király gyilkosát hosszú időn át kínozták, majd a testét lovakkal négyfelé szakították.

Vajon a merénylők büntetése arányban állt az elkövetett bűnükkel? Döntse el az olvasó!

FENT Ferenc József osztrák császár 1853-ban túlélte az ellene elkövetett merényletet. Örökösét, Ferenc Ferdinándot azonban 1914-ben megölte a gonosztevő golyója.

BALRA Arkhimédész találta fel az első tömegpusztító fegyvert. Ám briliáns elméje nem tudta megvédeni őt a római katona kardjától.